

فصلنامه مدیریت و توسعه ورزش

سال دهم، شماره دوم، پیاپی ۲۶

بررسی عوامل اثرگذار بر کیفیت فرایند ساخت استادیوم‌های فوتبال ایران

حمید رضا گوهر رستمی^{۱*}، مهدی محمدزادگان^۲، سمانه نظری^۳

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۰۲/۱۵

تاریخ دریافت: ۱۳۸۸/۰۸/۲۵

چکیده

هدف: هدف از پژوهش بررسی عوامل اثرگذار بر کیفیت فرایند ساخت استادیوم‌های فوتبال کشور است.
روش شناسی: روش تحقیق؛ توصیفی- پیمایشی با هدف کاربردی بود. جامعه آماری (الف) مدیران و کارشناسان شرکت نگهداری و توسعه اماكن و فضاهای ورزشی (ب) پیمانکاران و مهندسان پژوهش‌های عمرانی ورزشی، (ج) مدیران هیأت‌های فوتبال استان‌ها و (د) مدیران و کارشناسان معاونت مدیریت منابع ادارات کل ورزش و جوانان کشور بودند. نمونه‌گیری به صورت هدفمند و در دسترس از استان‌های کشور انتخاب شد (۱۲۷ نفر). ابزار پژوهش، پرسشنامه محقق ساخته براساس کتابچه راهنمای کیفیت استادیوم بوفا اخذ شد. روایی پرسشنامه با نظر کارشناسان و متخصصان مورد بررسی و از روش آلفای کرونباخ، پایایی پرسشنامه‌ها محاسبه و تأیید شد (۰/۹۰). همچنین از آزمون کالموگراف اسپیرنف، فریدمن و تحلیل عاملی تأییدی استفاده شد.

یافته‌ها: براساس نتایج، عوامل طراحی (۰/۹۵)، سایت و مکان (۰/۸۹)، استفاده کنندگان (۰/۸۹)، استراتژی تدارکات (۰/۸۵)، نصب و تجهیزات (۰/۸۰) و ساختار (۰/۶۳)، به ترتیب در فرایند ساخت استادیوم ها، اثرگذار و دارای اهمیت است. همچنین در آزمون فریدمن، ترتیب اولویت براساس میانگین رتبه برقرار و بین اولویت این عامل‌ها تفاوت معنی‌داری بود.

نتیجه گیری: به طور کلی، دامنه ای از عوامل مختلف انسانی، ساختاری، برنامه ای و کالبدی در قالب استفاده کنندگان، استراتژی ها، طراحی، تجهیزات و غیره به عنوان عوامل اثرگذار بر کیفیت ساخت استادیوم ها مطرح هستند. از طرفی، مفهوم کیفیت و مدیریت کیفیت بعنوان رویکردی سیستمی بوده، ازینرو عوامل فوق می توانند در فرایندهای برنامه ریزی تا ساخت، راهنمایی جامع برای طراحی و ایجاد استادیوم های با کیفیت در کشور باشد.

واژه‌های کلیدی: استادیوم فوتبال، مدیریت کیفیت، کیفیت استادیوم، احداث ورزشگاه.

۱. استادیار مدیریت ورزشی، دانشگاه گیلان، رشت، ایران. ۲. کارشناس ارشد مدیریت ورزشی، دانشگاه گیلان، رشت، ایران. ۳. دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، دانشگاه گیلان، رشت، ایران.

*نشانی الکترونیک نویسنده مسئول: goharrostami@gmail.com

مقدمه

امروزه ورزش بخش مهمی از جوامع و نیز تجارت جهانی محسوب می‌شود و روز به روز بر اهمیت آن افزوده می‌شود. ورزش به عنوان یک بخش اقتصادی چه در بعد عملی و چه در بعد تماشایی، در تولید و مصرف کالاهای و خدمات ورزشی و توسعه اقتصادی جوامع مختلف نقش اساسی دارد و هم اکنون یکی از عوامل اثرگذار در رشد اقتصاد ملی و نیز از درآمد زاترین صنایع قرن ۲۱ به شماره‌ی رود. از طرفی جهانی شدن ورزش و ایجاد استانداردهای بین‌المللی در این صنعت، موجب رشد اقتصادی ورزش و تلاش گسترده برخی کشورها برای تمرکز و توسعه هویت ملی از طریق ورزش شده است (Darvishzadeh et al., 2015) است که تماشای فوتبال در ورزشگاه یکی از سرگرمی‌ها و مشارکت‌های اجتماعی ویژه برای مردم اکثر شهرهای دارای تیم فوتبال جهان محسوب می‌شود. محیط ورزشگاه‌ها توجهات تبلیغاتی و تجاری زیادی به خود معطوف داشته و سبب شده است باشگاه‌ها برای جذب تماشاگران به هر عامل تأثیرگذاری توجه کنند (Phillips & Barnes, 2015) به توسعه محیط‌های هواداری و جایگاه‌ها تماشاگران در فوتبال سبب شده است تا ساخت استادیوم‌های فوتبال به عنوان یک دانش تخصصی در حوزه مهندسی ورزش مطرح شود. بهبود کیفیت^۲ خدمات برای جذب و نگهداری تماشاگران از مهم‌ترین بخش‌های صنعت ورزش محسوب می‌شود. بر این اساس، ارائه‌ی خدمات مطلوب به تماشاگران مهم‌ترین عامل برای

-
1. Stadium
  2. Quality

ویژگی‌های امنیتی وضعیت مناسبی ندارند (Hesami, Jalali Farahan, Soleimani, 2014). یوفا^۱ در بحث مدیریت ساخت پروژه استادیوم‌ها به مقوله کیفیت بسیار اهمیت می‌دهد. به طوری که شاخص‌ها و استانداردهای لازم در این زمینه را هر بار پس از تغییر در قالب کتابچه راهنمای^۲ منتشر می‌کند. کیفیت ساخت استادیوم در بهره‌برداری‌های آینده از آن بسیار اثرگذار است برای مثال می‌توان بیان نمود که در میزان قابلیت میزانی رویدادهای مهم، میزان جذب تماشگر و اسپانسر^۳ و کیفیت خود بازی و مسابقه نقش تعیین‌کننده دارد.

یکی از مواردی که کیفیت لازم را تأمین می‌کند فرایند ساخت است. یوفا در کتاب راهنمای خود به ابعاد زیادی پرداخته است اما بسیاری از آن‌ها در ساخت استادیوم‌های داخل کشور وضعیت مشخصی ندارند. حتی بسیاری از مشکلات استادیوم‌های فوتبال در ایران ناشی از عدم شناخت و توجه لازم به استانداردهای ساخت استادیوم و چگونگی تأمین آن‌ها در فرایند ساخت است. با وجود اینکه استادیوم‌ها یکی از مهمترین فضاهای عمومی شهری می‌باشند، اما در کشور ما به دلیل سهل‌انگاری در امر طراحی و ساخت، این‌گونه فضاهای توانایی بسیار پایینی در جذب مردم بهسوسی خود، دارند. زیرا این‌گونه فضاهای در کشور هم از لحاظ ساختاری و کالبدی، جذاب و چشم‌نواز نبوده و به علاوه به دلیل طراحی نامناسب توانایی پایینی در برپایی رویدادهای بزرگ و کوچک، که یکی از راههای جذب مردم در جهت مشارکت اجتماعی آن‌ها

استانداردها یا الگوی‌های مطلوب، یکی از مهم‌ترین مراحل فرایند کنترل بشمار می‌رود. چراکه مبنای مقایسه بین آنچه هست با آنچه باید باشد، همین استانداردها هستند (Emadi & Naseh, 2014). در واقع در تحقیقات مختلف، لزوم توجه به عوامل زیرساختی، کالبدی، مکان‌یابی و غیره مربوط به مکان‌های ورزشی‌ها همواره مورد توجه و یکی از دغدغه‌های محققان در کشور بوده است (Azimi Dostarestani et al., 2016)

بررسی‌ها و تحقیقات به عمل آمده از ابعاد مختلف مدیریت استادیوم‌های فوتبال نشان می‌دهد عدم رعایت معیارهای تسهیلاتی و امنیتی مطلوب می‌تواند موجب ایجاد ناامنی در استادیوم‌ها شود. برای نمونه می‌توان از استادیوم‌های فوتبال در انگلستان نام برد که در چند دهه پیش، از وضعیت بسیار نامطلوبی برخوردار بودند و همین مسئله یکی از عوامل مهم ایجاد ناامنی در استادیوم‌های فوتبال این کشور به شمار می‌رفت. اما پس از تحقیقات گسترده و دخالت دولت انگلیس در این زمینه، استادیوم‌های فوتبال این کشور یکباره دگرگون شد تا جایی که امروزه انگلیسی‌ها بهترین استادیوم‌ها و همچنین بهترین تماشگران فوتبال را دارا هستند. به طور کلی وضعیت استادیوم فوتبال کشور در تمامی ابعاد از جمله: امکانات و تسهیلات مناسب برای تماشگران عادی، تماشگران ویژه، امکانات و ویژگی‌های زمین مسابقه، امکانات مسابقه، امکانات مناسب برای داوران، مربیان، بازیکنان و مدیران برگزاری مسابقات، امکانات و تسهیلات پزشکی و کمک‌های اولیه و امکانات و تسهیلات مناسب برای خبرنگاران و رسانه‌های گروهی، امکانات و

-
1. UEFA
  2. UEFA guide
  3. Sponsor

فروشی به نحو کاملاً مناسبی باشد. در پژوهشی با عنوان بررسی معیارهای مکان‌یابی در طراحی و ساخت اماکن ورزشی شهری به این نتیجه رسیدند که از دیدگاه متخصصین و اساتید در حوزه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری کشور، تمامی شاخص‌های مکان‌یابی مورد بررسی شامل امکانات موجود در خصوص خدمات شهری، موقعیت و مشخصات زمین، سازگاری و ناسازگاری کاربری‌ها، تراکم و شعاع عملکردی و آب و هوا، در زمینه مکان‌یابی به منظور طراحی و ساخت اماکن ورزشی شهری مهم و تأثیرگذار هستند (Azimi Dostarestani, Razavi, 2016). Boroumand, Titigard, 2016 همچنین، محققان در پژوهشی با عنوان تلفیق روش‌های تصمیم‌گیری در محیط GIS بهمنظور مکان‌گزینی اماکن ورزشی به این نتیجه رسیدند که برای انتخاب یک مکان بهینه باید به عواملی همچون قیمت، شرایط ژئومورفیک، قابلیت تملیک، ارزش کاربری موجود، جمعیت، دسترسی و همچنین فاصله از اماکن ورزشی مجاور توجه کرد. همچنین، تحقیقات خارجی متعددی به بررسی متغیرهای قابل‌بحث در مدیریت و مهندسی اماکن ورزشی پرداخته‌اند (Salimi, Soltan Hosseini, Shabani Yun & Zou Xia, 2013). Bahar, 2013 2010 بیان نمود که هدف عمدۀ تماشاگران از حضور در مسابقات فوتبال دانشجویی علاقه به تیم و جاذبه‌های مسابقه می‌باشد.

Ramshaw & Gammon, 2010 تحقیق خود به بررسی رابطه هفت بعد از ویژگی‌های فیزیکی استادیوم (شامل زیبایی تجهیزات، تخصیص فضا، دسترسی به استادیوم، راحتی صندلی‌ها، کیفیت اسکوربورد، خدمات

Vendian & Ebrahimi, 2013) می‌باشد را دارند).

از بین همه عوامل اثرگذار برساخت یک استادیوم مناسب، مسئله‌ای که کمتر موردتوجه قرارگرفته مدیریت ساخت پروژه است، نبود سازوکارهای مناسب نظارت و کنترل در پروژه‌های ساخت استادیوم و متعاقب آن عدم رعایت استانداردها و ضوابط فنی مهندسی سبب شده تا مفهوم استادیوم بی‌کیفیت در بین جامعه فوتبالی کشور ما مفهومی جافتاده باشد. یکی از تلاش‌هایی که در جهت بهبود مدیریت و مهندسی اماکن ورزشی از جمله استادیوم‌های فوتبال صورت می‌گیرد تلاش‌های محققان دانشگاهی و تحقیقات منتشرشده در این زمینه است. تحقیقات مختلفی در حوزه مدیریت و مهندسی اماکن ورزشی در سه دهه گذشته Elahi & Pourgahri, 2004 Ardakani, 2004 درصد استادیوم‌های فوتبال کشور در حیطه امکانات و تسهیلات مناسب برای تماشاگران وضعیت بسیار ضعیف؛ و فقط ۵/۸ درصد وضعیت خوبی داشتند. Elmiri (2010) ورود و خروج آسان از استادیوم و پارکینگ‌ها و مناسب بودن جایگاه تماشاگران را از عوامل مؤثر بر حضور تماشاگران در استادیوم معرفی کرد (Emadi & Naseh, 2014). در تحقیقی، Kouzehchian, Goharrostami, Ehsani, 2009 کیفیت کارکنان، تجهیزات و محیط فیزیکی باشگاه را مهم‌ترین عوامل در رضایتمندی تماشاچیان ذکر کردند. گروه دیگری از پژوهش‌ها نیز حاکی از آن است که تماشاگران زمانی رضایت دارند که تسهیلات ورزشگاه، پارکینگ‌ها، ایمنی و فضای بلیط

پرسشنامه بصورت آنلاین جمع‌آوری گردید. ابزار پژوهش پرسشنامه محقق‌ساخته‌ای است که منبع اصلی آن کتابچه راهنمای استادیوم باکیفیت یوفا^۱ است که با توجه به شرایط کشور بومی سازی شده است. پرسشنامه در دو بخش مشخصات فردی مربوط به کارشناسان و متغیرهای پژوهش (گویه‌های پرسشی) با مقیاس ۷ ارزشی لیکرت (از بسیار کم = ۱ تا بسیار زیاد = ۷)، از مجموع متغیرهای شناسایی شده پس از بررسی و غربال‌گری تعداد مناسب که از لحاظ اهمیت تأیید شد تنظیم و توزیع گردید. پرسشنامه تدوین شده جهت بررسی روای محتوایی یا صوری در اختیار ۵ نفر از استادیوم مدیریت ورزشی و ۳ نفر از مدیران عمرانی حوزه ورزش قرار گرفت. بعد از تأیید روایی محتوایی، ابتدا ابزار پژوهش در یک مطالعه راهنما بین ۳۰ نفر از جامعه آماری توزیع گردید و سپس از طریق روش آلفای کرونباخ پایایی (ثبات درونی) آن با استفاده از نرم‌افزار SPSS20 محاسبه (۰/۸۸) و تأیید شد. سپس پرسشنامه‌ها در مرحله اصلی جمع‌آوری شد و ضریب آلفای کرونباخ این مرحله (نهایی) نیز ۹۰/۰ محسوبه شد. ضریب آلفای کرونباخ نشان داد که اکثر سازه‌ها و متغیرهای مرتبط به آن‌ها دارای ثبات درونی بسیار مناسبی هستند. روایی سازه نیز با استفاده از مدل‌سازی معادلات ساختاری در نرم‌افزار اسمرارت پی‌ال‌اس ارزیابی و تأیید گردید. همچنین از روش‌های آمار توصیفی و استنباطی شامل کالموگراف اس‌میرونف و معادلات ساختاری، آزمون فریدمن جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده شد.

غذایی و تمیزی استادیوم) با تمایل تماشاگران به حضور در مکان ورزشی و حضور مجدد تماشاگران پرداختند و دریافتند که افزایش کیفیت ویژگی‌های استادیوم با حضور مجدد تماشاگران رابطه مثبت و معنی‌داری دارد. لذا با توجه به ادبیات و پیشینه پژوهش در داخل کشور، هر یک از تحقیقات به ابعاد خاصی از تاثیرگذار بر ساخت استادیوم توجه نموده اند و تحقیقی که با نگاه فرایندی و سیستمی به مدیریت پژوهش که از فاز برنامه ریزی تا مرحله بهره برداری را مورد توجه قرار داده باشد در این زمینه انجام نشده است. لذا در این پژوهش عوامل تاثیرگذار بر کیفیت ساخت استادیوم های ورزشی فوتبال بر اساس کتابچه راهنمای یوفا مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است.

روش شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و از نظر ماهیت توصیفی- پیمایشی می‌باشد. جامعه آماری پژوهش بهصورت کلی شامل کلیه افراد آگاه به موضوع پژوهش که شامل مدیران و کارشناسان شرکت نگهداری و توسعه اماکن و فضاهای ورزشی، پیمانکاران و مهندسان پژوهش-های عمرانی حوزه ورزش، مدیران هیأت فوتبال استان‌ها و مدیران و کارشناسان معاونت مدیریت منابع در ادارات کل ورزش و جوانان کشور می-باشند. روش نمونه بهصورت هدفمند و در دسترس از استان‌های کشور است (۱۲۷ نفر). پرسشنامه در دو حالت نسخه الکترونیک و نسخه چاپی در اختیار افراد شناسایی شده قرار گرفت. نسخه الکترونیک از طریق فضای مجازی اجتماعی (تلگرام) و ایمیل توزیع شد. عمدۀ

جمعیت شناختی نمونه آماری تحقیق گزارش شده است.

یافته های پژوهش در دو بخش توصیفی و استنباطی مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار گرفت. در بخش توصیفی، برخی از ویژگی های

جدول ۱. مشخصات سازمانی پاسخ دهنده های

فرآوانی	درصد	جوانان کشور	در ادارات کل ورزش و استان ها	فوتبال	پروژه های عمرانی	مدیران و کارشناسان	سازمان	معاونت مدیریت منابع	مدیران و کارشناسان	مجموع
۳۴	۲۶/۷۷	۳۳/۰۱	۲۱/۲۶	۲۷	۲۴	۱۲۷	۱۰۰	۱۸/۹۶	پیمانکاران و مهندسان	مدیران و کارشناسان
									شرکت نگهداری و توسعه اماكن و فضاهای ورزشی	شرکت نگهداری و توسعه اماكن و فضاهای ورزشی

مدیران و کارشناسان شرکت نگهداری و توسعه اماكن و فضاهای ورزشی می باشد.

در جدول ۱، مشخصات سازمانی پاسخ دهنده های توصیف شده است به طوری که بیشترین درصد ۳۳٪ مربوط به مدیران هیأت فوتبال استان ها و کمترین درصد ۱۸٪ مربوط به

جدول ۲. ویژگی های جمعیت شناختی پاسخ دهنده های

رشته تحصیلی	سایر	علوم مهندسی	علوم ورزشی	دکتری	تحصیلات	لیسانس	مرد	زن	متغیر	فرآوانی N	درصد فرآوانی
جنسیت		تفصیل		تفصیل		تفصیل		تفصیل		۹	۷/۰۹
تفصیل		تفصیل		تفصیل		تفصیل		تفصیل		۱۱۸	۹۲/۹۱
تفصیل		تفصیل		تفصیل		تفصیل		تفصیل		۴۸	۳۷/۷۹
تفصیل		تفصیل		تفصیل		تفصیل		تفصیل		۵۱	۴۰/۱۶
تفصیل		تفصیل		تفصیل		تفصیل		تفصیل		۲۸	۲۲/۰۵
تفصیل		تفصیل		تفصیل		تفصیل		تفصیل		۴۸	۳۷/۷۹
تفصیل		تفصیل		تفصیل		تفصیل		تفصیل		۳۴	۲۶/۷۷
تفصیل		تفصیل		تفصیل		تفصیل		تفصیل		۴۵	۳۵/۴۴

قطع دکتری با ۲۲٪ درصد داشت و همچنین رشته تحصیلی علوم ورزشی با ۳۷٪ درصد بیشترین فرآوانی را داشت.

در جدول شماره ۲، ویژگی های جمعیت شناختی پاسخ دهنده های جنسیت مرد با ۹۲٪ درصد بیشترین فرآوانی را داشت، در میزان تحصیلات پاسخ دهنده های بیشترین فرآوانی را مدرک فوق لیسانس با ۴۰٪ درصد و کمترین فرآوانی را

جدول ۳. مشخصات سن و سابقه شغلی پاسخ‌دهندگان

بیشترین ۶۴	کمترین ۲۷	میانگین ۳۹/۵۱	سن
بیشترین ۳۹	کمترین ۶	میانگین ۱۶/۳۷	سابقه شغلی

همان‌طور که در براساس جدول ۳ نمونه آماری دارای میانگین سنی ۳۹/۵۱ و میانگین سابقه

توصیف شده‌اند. در ابتدا عامل‌های اصلی و ابعاد

آن‌ها براساس میانگین و انحراف استاندارد

توصیف شده‌اند.

توصیف ابعاد کیفیت استادیوم‌های فوتبال:

در این بخش متغیرهای پژوهش با استفاده از

شاخص‌های میانگین و انحراف استاندارد

جدول ۴. توصیف ابعاد کیفیت استادیوم‌های فوتبال

ردیف بر حسب میانگین	عامل	میانگین معیار	انحراف معیار	ابعاد	میانگین	انحراف معیار
۲	استراتژی تدارکات	۳/۷۶	۰/۹۶	برنامه ریزی	۳/۹۲	۰/۸۴
۳	استفاده کنندگان	۴/۲۲	۱/۱۷	سازماندهی	۴/۱۷	۱/۲۵
۴	ساختار استادیوم	۴/۱۵	۱/۵۳	ساختار	۴/۰۵	۱/۳۲
۵	عنصر طراحی	۴/۱۴	۱/۲۹	سقف و نما	۴/۶۷	۱/۱۳
۶	سایت و مکان	۳/۹۴	۱/۴۹	تعیین مکان بهینه	۴/۱۹	۰/۸۶
				قابلیت دست‌یابی	۴/۶۰	۱/۰۶
				طراحی زمین	۴/۴۰	۱/۱۶
				ایمنی و امنیت	۴/۱۲	۰/۹۵
				بورپردازی	۴/۰۸	۱/۰۵
۱	نصب تجهیزات	۴/۳۱	۱/۳۲	سیستم گرمایش و سرمایش	۴/۴۷	۱/۲۲
				تکنولوژی جدید	۳/۹۶	۱/۰۶
				تدارکات دارای کمترین میانگین بوده‌اند. علاوه بر این در بین ابعاد بعد سقف و نما دارای بالاترین اولویت می‌باشد و بعد الزامات عمومی در اولویت اخر قرار دارد.		
				در جدول ۴، اولویت معیار و ابعاد ساخت استادیوم‌های ورزشی مقایسه شده است. این مقایسه نشان داد که در بین عامل‌های اصلی نصب تجهیزات دارای بیشترین و استراتژی		

جدول ۵. مقایسه و اولویت گویه‌های ابعاد استراتژی‌های تدارکاتی

معیار	ابعاد	گویه‌ها	میانگین	انحراف معيار
طراحی و تدوین برنامه ریزی فرست های تجاری برای بهره برداری از حداکثر ظرفیت ورزشگاه و (سینما، موزه و فروشگاه و جشن ها) و پیش بینی برنامه درآمدی استادیوم در آینده	۳/۹۵	۱/۱۴	۳/۹۵	۰/۱۴
تعزیز روش و دقیق از اهداف کلیدی ساخت استادیوم	۳/۴۰	۱/۴۳	۳/۴۰	۰/۰۷
توسعه و برنامه ریزی دقیق از منابع درآمدی و فرست های تأمین مالی آینده (سرمایه گذاران داخلی و خارجی، وام، حق پخش تلویزیون)	۳/۶۶	۱/۲۶	۳/۶۶	۰/۰۷
تدوین برنامه هزینه کرد استادیوم (زمین، هزینه طراحی، هزینه ساخت)	۳/۴۷	۱/۴۵	۳/۴۷	۰/۰۰
تدوین برنامه عملیاتی (اهداف، انتظارات، استانداردهای کیفیت و ...)	۳/۹۳	۱/۲۱	۳/۹۳	۰/۰۰
طراحی برنامه جامع استادیوم (ماکت)	۳/۴۸	۱/۴۶	۳/۴۸	۰/۰۰
تدوین الزامات فنی مربوط به پروژه استادیوم (ظرفیت، دسترسی، جایگاه رسانه، VIP و ...)	۳/۶۱	۱/۳۵	۳/۶۱	۰/۰۰
زمان بندی پروژه استادیوم (فاز ایده پردازی، فاز طراحی و ...)	۴/۰۵	۱/۱۳	۴/۰۵	۰/۰۰
انتساب کارکنان و مشاوران (مشاوران حقوقی و قانونی، تجاری، معمار برنامه ریزی شهری و ...)	۴/۳۰	۱/۵۰	۴/۳۰	۰/۰۰
ایجاد و تشکیل تیم توسعه (هیئت مدیره، مدیران پروژه، کارکنان کلیدی و مشاوران)	۴/۳۶	۴/۲۴	۴/۳۶	۰/۰۰
بهره برداری از تکنولوژی برای ایجاد درآمد (شبکه های اجتماعی، اینترنت، تلویزیون و ...)	۴/۱۴	۱/۱۸	۴/۱۴	۰/۰۰
به کار گیری از ابتكارات لازم برای طراحی پایدار (بنل های خورشیدی سازگار با محیط زیست در جهت کاهش مصرف آب، برق و پیروی از برنامه "پل سبز" یوفا)	۳/۷۱	۱/۳۱	۳/۷۱	۰/۰۰

میانگین (۳/۹۵) یا اهمیت را داشته است. در مؤلفه سازماندهی، گویه ایجاد و تشکیل تیم توسعه (هیئت مدیره، مدیران پروژه، کارکنان کلیدی و مشاوران)، بیشترین میانگین (۴/۳۶) یا اهمیت را داشته است.

با توجه به جدول ۵، در عوامل استراتژی‌های تدارکاتی و در مؤلفه برنامه‌ریزی؛ گویه طراحی و تدوین برنامه ریزی فرست های تجاری برای بهره برداری از حداکثر ظرفیت ورزشگاه و (سینما، موزه و فروشگاه و جشن ها) و پیش بینی برنامه درآمدی استادیوم در آینده، بیشترین

جدول ۶. مقایسه و اولویت گویه‌های ابعاد سایت و مکان

معیار	انحراف	میانگین	گویه‌ها	اعداد	معیار
۱/۲۱	۳/۸۱		تعیین استادیوم در منطقه شهری، نیمه شهری، یا خارج از شهر		
۱/۰۲	۴/۱۶		یکپارچگی استادیوم با جامع محلی خود		
۱/۱۴	۳/۹۵		توجه به تاثیرات دیداری استادیوم در منطقه از نمای بیرون		
۱/۴۳	۳/۴۰		توجه به مالکیت مکان		
۱/۰۱	۴/۱۲	۴/۱۲	توجه به محدوده‌ی اطراف استادیوم بهمنظور ایجاد پیاده رو و توسعه ظرفیت و گسترش در آینده		
۱/۰۶	۴/۰۸		بررسی ویژگی‌های فیزیکی خاک		
۱/۱۱	۴/۲۳		بررسی زمین شناختی و کاربری های زمین استادیوم در گذشته		
۰/۹۰	۴/۴۰		توجه به برنامه ریزی و محدوده‌ی های منطقه‌ای		
۰/۹۱	۴/۴۱		توجه به قابلیت دست یابی به شبکه حمل و نقل عمومی		
۱/۰۴	۴/۰۷		توجه اتصال به زیرساخت‌های عمومی (آب، برق، گاز)		
۱/۱۴	۴/۰۰		در نظر گرفتن کنترل صوتی و جلوگیری از آلودگی صوتی در مکان استادیوم		
۱/۳۶	۲/۶۶		توجه به روشنایی و نور پردازی مکان		
۱/۲۱	۳/۹۸		قابلیت ورود و خروج آسان تماساگران در استادیوم		
۱/۲۸	۲/۶۸		در نظر گرفتن پارکینگ خودرو و دسترسی های مربوط به مقامات و مردمیان و بازیکنان		
۱/۹۵	۴/۰۱		تأمین ایمنی و امنیت استادیوم (پلیس، آتش نشانی، اورژانس)		
۱/۰۸	۴/۱۲	۴/۱۲	قابلیت سازگاری و استفاده از استادیوم برای آینده (افزایش ظرفیت استادیوم، به کارگیری استادیوم برای فعالیت‌های غیر فوتبالی)		

با توجه به جدول ۷، در عوامل عناصر طراحی و زمین‌شناسی استادیوم و در مولفه طراحی زمین فوتبال؛ گویه توجه به طراحی فضاهای تبلیغات دور زمین، بیشترین میانگین (۴/۸۰) یا اهمیت را داشته است. در مولفه ایمنی و امنیت استادیوم گویه رعایت استانداردهای ایمنی در برابر آتش سوزی، بیشترین میانگین (۴/۸۶) یا اهمیت را داشته است.

با توجه به جدول ۶، در عوامل سایت و مکان و در مولفه تعیین بهینه مکان ساخت استادیوم؛ گویه توجه به قابلیت دست یابی به شبکه حمل و نقل عمومی، بیشترین میانگین (۴/۴۱) یا اهمیت را داشته است. در مولفه قابلیت دست‌یابی به مکان استادیوم، گویه قابلیت سازگاری و استفاده از استادیوم برای آینده (افزایش ظرفیت استادیوم، به کارگیری استادیوم برای فعالیت‌های غیر فوتبالی)، بیشترین میانگین (۴/۱۲) یا اهمیت را داشته است.

جدول ۷. مقایسه و اولویت گویه‌های ابعاد عناصر طراحی و زمین‌شناسی استادیوم

معیار	ابعاد	گویه‌ها	میانگین	انحراف
۱/۰۵	توجه به جهت جغرافیایی و قرار گیری استادیوم (شمال و جنوبی بودن، قرار گیری دوربین اصلی استادیوم)	۴/۰۳	۴/۰۳	
۱/۵۲	در نظر گرفتن ابعاد و اندازه استاندارد زمین فوتبال و حریم قانونی آن	۳/۸۸	۴/۳۱	
۱/۵۱	توجه به نگه داری زمین فوتبال حین ساخت و بعد ساخت	۴/۳۱	۴/۲۷	
۱/۶۰	توجه به طراحی کاسه استادیوم	۴/۲۷	۴/۲۴	
۱/۶۸	توجه به ایمنی کاسه استادیوم	۴/۲۴	۳/۹۵	
۱/۸۰	قابلیت دیداری تماشگران در طراحی کاسه استادیوم	۳/۹۵	۳/۹۴	
۱/۸۹	توجه به راحتی تماشگران در هنگام تماشای فوتبال در طراحی کاسه استادیوم	۳/۹۴	۳/۸۳	
۱/۷۸	توجه به ظرفیت و گنجایش استادیوم در طراحی کاسه	۳/۸۳	۳/۹۶	
۱/۶۶	توجه به طراحی راهروهای و ورودی ها	۳/۹۶	۴/۱۸	
۱/۹۲	توجه به طراحی صندلی‌های استادیوم (تنظیم ارگونومیک فاصله قرارگیری صندلی و تعداد صندلی‌ها در کنار هر ردیف)	۴/۱۸	۳/۹۴	
۱/۳۲	توجه تنظیمات هندسی کاسه استادیوم به منظور رعایت کیفیت دید تماشگران در نقاط مختلف استادیوم	۳/۹۴	۳/۷۸	
۱/۸۴	قابلیت دید مناسب زمین فوتبال	۳/۷۸	۳/۸۱	
۱/۶۷	توجه طراحی مناطق کنار زمین چمن	۳/۸۱	۴/۰۹	
۱/۴۷	توجه به دسترسی بازیکنان و مقامات به زمین	۴/۰۹	۴/۴۵	
۱/۵۸	طراحی و قرار گیری صندلی برای کارکنان، بازیکنان، مریبان	۴/۴۵	۴/۴۷	
۱/۴۵	توجه به مناطق ویژه عکاسان، دوربین های تلویزیون و نیروهای امنیتی	۴/۴۷	۴/۸۰	
۱/۳۶	توجه به طراحی فضاهای تبلیغات دور زمین	۴/۸۰	۴/۷۶	
۱/۴۱	دسترسی های ویژه اضافه داخل زمین (پلیس، آتش نشانی، اورژانس)	۴/۷۶	۴/۸۶	
۱/۴۷	رعایت استانداردهای ایمنی در برابر آتش سوزی	۴/۸۶	۴/۵۲	
۱/۴۴	توجه به ایمنی ساختاری استادیوم (الزامات و استانداردهای ایمنی ساخت هر کشور)	۴/۵۲	۴/۳۴	
۱/۵۵	توجه به ایمنی طراحی معماری (جلوگیری از سطوح صاف، نور کافی، مواد غیر قابل اشتغال)	۴/۳۴	۴/۵۴	
۱/۶۰	به کارگیری از مواد و حفاظت های ایمنی	۴/۵۴	۴/۹۱	
۱/۳۲	توجه به ایمنی عملیاتی (دوربین مدار بسته، اتاق کنترل، سیستم های صوتی ورزشگاه، اسکوریور)	۴/۹۱	۳/۸۵	
۱/۵۶	توجه به جدا سازی تماشگران مهمان و میزبان	۳/۸۵		

زمین فوتبال

زمین فوتبال و زمین‌شناسی استادیوم

امنیتی و امنیت استادیوم

جدول ۸. مقایسه و اولویت گویه‌های ابعاد استفاده‌کنندگان اصلی و نحوه عملکرد

معیار	ابعاد	گویه‌ها	میانگین	انحراف معیار
استفاده کنندگان اصلی و نحوه عملکرد	استفاده کنندگان اصلی و نحوه عملکرد	به کار گیری الزامات و استانداردهای عمومی برای راحتی تماشاگران	۴/۱۰	۱/۴۳
استفاده کنندگان اصلی و نحوه عملکرد	استفاده کنندگان اصلی و نحوه عملکرد	در نظر گرفتن سیستم حرکت تماشاگران در فضای داخلی و کاسه استادیوم	۴/۴۴	۱/۲۱
استفاده کنندگان اصلی و نحوه عملکرد	استفاده کنندگان اصلی و نحوه عملکرد	قابلیت جدا سازی فضاهای استادیوم برای بازیکنان، رسانه، داوران و ...	۴/۴۱	۱/۳۲
استفاده کنندگان اصلی و نحوه عملکرد	استفاده کنندگان اصلی و نحوه عملکرد	قابلیت کنترل دسترسی تماشاگران به فضاهای استادیوم	۳/۸۸	۱/۱۲
استفاده کنندگان اصلی و نحوه عملکرد	استفاده کنندگان اصلی و نحوه عملکرد	توجه اندازه مناسب ورودی استادیوم از ورودی اصلی به سمت صندلی‌ها	۳/۸۲	۱/۱۹
استفاده کنندگان اصلی و نحوه عملکرد	استفاده کنندگان اصلی و نحوه عملکرد	قابلیت حرکت تماشاگران در کاسه استادیوم در جهات مختلف (آسانسور، پله، راهرو)	۴/۰۴	۱/۱۵
استفاده کنندگان اصلی و نحوه عملکرد	استفاده کنندگان اصلی و نحوه عملکرد	در نظر گرفتن علائم راهنمای جهت دسترسی‌های عمومی و خصوصی برای افراد استفاده کننده	۳/۹۵	۱/۱۶

داشته است. در مولفه کنترل حرکت تماشاگران گویه قابلیت حرکت تماشاگران در کاسه استادیوم در جهات مختلف (آسانسور، پله، راهرو)، بیشترین میانگین (۴/۰۴) یا اهمیت را داشته است.

با توجه به جدول ۸، در عوامل استفاده‌کنندگان اصلی و نحوه عملکرد و در مولفه الزامات برای استفاده‌کنندگان؛ گویه در نظر گرفتن سیستم حرکت تماشاگران در فضای داخلی و کاسه استادیوم، بیشترین میانگین (۴/۴۴) یا اهمیت را

جدول ۹. مقایسه و اولویت گویه‌های ابعاد ساختار استادیوم

معیار	ابعاد	گویه‌ها	میانگین	انحراف معیار
ساختار استادیوم	ساختار استادیوم	قابلیت استفاده از اسکلت بتنی یا فلزی در ساختار استادیوم	۴/۰۸	۱/۱۰
سقف و نما	سقف و نما	قابلیت کاسه استادیوم در جلوگیری از باد و باران و ایجاد سایه‌ها و نور خورشید مناسب	۴/۱۳	۱/۱۴
با توجه به جدول ۹، در عوامل ساختار استادیوم و در مولفه ساختار استادیوم؛ گویه قابلیت استفاده از اسکلت بتنی یا فلزی در ساختار استادیوم، دارای میانگین (۴/۰۸) یا اهمیت بود.	با توجه به جدول ۹، در عوامل ساختار استادیوم و در مولفه ساختار استادیوم؛ گویه قابلیت استفاده از اسکلت بتنی یا فلزی در ساختار استادیوم، دارای میانگین (۴/۰۸) یا اهمیت بود.	در مولفه سقف و نما گویه قابلیت کاسه استادیوم در جلوگیری از باد و باران و ایجاد سایه‌ها و نور خورشید مناسب، دارای میانگین (۴/۱۳) یا اهمیت بود.	۴/۰۸	۱/۱۰

جدول ۱۰. مقایسه و اولویت گویه‌های ابعاد نصب تجهیزات الکتریکی و مکانیکی

معیار	ابعاد	گویه‌ها	میانگین	انحراف معیار
نور پردازی	نور پردازی	رعایت الزامات عمومی در نورپردازی و میزان نور مناسب برای برگزاری مسابقات براساس استاندارد	۳/۹۶	۱/۱۳
نور پردازی و تکنولوژی و سیستم	نور پردازی و تکنولوژی و سیستم	قابلیت تأمین نور مختلف نقاط مختلف استادیوم مثل نقاط عمومی و عبور مرور تماشاگران	۴/۲۳	۱/۳۴
نور پردازی و تکنولوژی و سیستم	نور پردازی و تکنولوژی و سیستم	توجه به تأمین گرمایش و سرمایش در منطقه های عمومی استادیوم مثل جایگاه تماشاگران VIP و ...	۴/۳۷	۱/۲۳
نور پردازی و تکنولوژی و سیستم	نور پردازی و تکنولوژی و سیستم	توجه کلی گرمایش و سرمایش کلی استادیوم : به کارگیری سیستم گرمایش و سرمایش و تهییه در کشورهای با آب وهوای خیلی سرد و خیلی گرم	۴/۲۵	۱/۳۲
نور پردازی و تکنولوژی و سیستم	نور پردازی و تکنولوژی و سیستم	قابلیت استفاده تجاری از استادیوم‌های با استفاده از تکنولوژی جدید مثل GPS و Wi-fi	۴/۳۲	۱/۲۶

زمان یا مکان دیگر مورد استفاده قرار گیرد، نتایج مشابهی از آن حاصل شود؛ به عبارت دیگر، ابزار پایا یا معتبر، ابزاری است که از خاصیت تکرارپذیری یا سنجش نتایج یکسان برخوردار باشد (حافظ نیا، ص ۱۸۲). دامنه ضریب قابل اعتماد کرونباخ از صفر، به معنی عدم ارتباط تا +۱ به معنی ارتباط کامل می‌باشد. آلفای کرونباخ که قبلًا نیز به آن اشاره گردید، شاخص کلاسیک برای تحلیل پایایی نشان دهنده یک سنت قوی در معادلات ساختاری می‌باشد. همان طوری که بیان گردید؛ برآورده را برای پایایی بر اساس همبستگی درونی معرفه‌ها ارائه می‌دهد و مقدار مناسب برای آن، مساوی و بزرگ‌تر از ۰/۷ می‌باشد (کرونباخ ، ۱۹۵۱). در این قسمت نیز گزارشی از این معیار در جدول ۱۱ ارائه داده شده است. بهمنظور محاسبه پایایی معیار دیگری نیز وجود دارد که برتری‌هایی نسبت به روش سنتی محاسبه آن به وسیله آلفا کرونباخ را به همراه دارد و به آن پایایی ترکیبی (CR) گفته می‌شود. برتری پایایی ترکیبی نسبت به آلفای

با توجه به جدول ۱۰، در عوامل نصب تجهیزات الکتریکی و مکانیکی و در مولفه نورپردازی، گویه قابلیت تأمین نور مختلف نقاط مختلف استادیوم مثل نقاط عمومی و عبور مرور تماشاگران، بیشترین میانگین (۴/۳۷) یا اهمیت را داشته است. در مولفه سیستم گرمایش و سرمایش گویه توجه به تأمین گرمایش و سرمایش در منطقه های عمومی استادیوم مثل جایگاه تماشاگران VIP و ... بیشترین میانگین (۴/۳۲) یا اهمیت را داشته است. در مولفه تکنولوژی‌های جدید گویه قابلیت استفاده تجاری از استادیوم‌های با استفاده از تکنولوژی جدید مثل GPS و Wi-fi، دارای میانگین (۴/۳۲) یا اهمیت بود.

آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی:
پایایی ابزار که از آن به اعتبار، دقت و اعتماد پذیری نیز تعییر می‌شود، عبارت است از اینکه اگر یک وسیله اندازه‌گیری که برای سنجش متغیر و صفتی ساخته شده در شرایط مشابه در

استفاده می‌شود. برای پایاپی ترکیبی میزان مساوی و بالای ۷۰٪ مناسب ذکر شده است (ناتلی، ۱۹۷۸). این معیار نیز در جدول ۱۱ نمایش داده شده است.

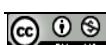
کرونباخ در آن است که پایاپی سازه‌ها نه به صورت مطلق، بلکه با توجه به همبستگی سازه‌هایشان با یکدیگر محاسبه می‌گردد. همچنین برای محاسبه آن، شاخص‌های با بار عاملی بیشتر، اهمیت زیادتری دارند. درنتیجه برای سنجش بهتر پایاپی، هر دوی این معیارها

جدول ۱۱. ضرایب پایاپی و مقادیر AVE عوامل و ابعاد پژوهش

میانگین واریانس استخراجی	آلفا کرونباخ	پایاپی ترکیبی	ابعاد	میانگین واریانس استخراجی	آلفا کرونباخ	پایاپی ترکیبی	ابعاد
۰/۵۰۳	۰/۸۲۲	۰/۷۱۲	سایت و مکان	۰/۷۰۵	۰/۸۱۰	۰/۷۸۶	استراتژی تدارکات
۰/۵۷۹	۰/۸۷۵	۰/۸۱۷	سقف و نما	۰/۷۲۲	۰/۸۹۱	۰/۸۴۷	استفاده کنندگان
۰/۵۱۳	۰/۸۸۵	۰/۸۳۸	سیستم گرمایش و سرمایش	۰/۵۵۴	۰/۸۲۳	۰/۷۱۷	الزامات عمومی
۰/۵۳۶	۰/۹۳۹	۰/۹۲۳	طراحی زمین	۰/۵۱۹	۰/۷۸۹	۰/۷۹۳	ایمنی و امنیت
۰/۵۹۲	۰/۷۷۶	۰/۵۷۴	عنصر طراحی	۰/۶۲۱	۰/۸۳۶	۰/۷۰۶	برنامه ریزی
۰/۶۰۶	۰/۸۶۰	۰/۷۵۷	قابلیت دست‌یابی	۰/۵۳۹	۰/۸۳۲	۰/۷۳۱	تعیین مکان بهینه
۰/۶۸۷	۰/۹۵۰	۰/۹۴۴	نصب تجهیزات	۰/۵۵۹	۰/۸۷۳	۰/۷۸۱	تکنولوژی جدید
۰/۵۳۹	۰/۸۴۷	۰/۷۵۹	نورپردازی	۰/۶۲۹	۰/۸۷۶	۰/۸۳۵	ساختار
۰/۶۷۳	۰/۸۳۱	۰/۷۷۵	کنترل تماشاگران	۰/۵۵۷	۰/۹۵۰	۰/۹۴۴	ساختار استادیوم
۰/۵۸۹	۰/۹۲۶	۰/۹۱۵	کیفیت ساخت استادیوم	۰/۶۹۶	۰/۹۱۰	۰/۸۹۷	سازماندهی

دارای پایاپی (چه از نظر آلفای کرونباخ و چه از لحاظ پایاپی ترکیبی) مناسبی است. همچنین، جدول ۱۱ نتایج خروجی از مدل برای شاخص AVE نمایش داده شده است. همان‌طوری که ملاحظه می‌گردد نتایج، همان‌طوری که بررسی این امر به وسیله PLS باشد. در ماتریسی حاصل می‌شود (جدول ۱۲) که خانه‌های این ماتریس حاوی مقادیر ضرایب AVE همبستگی بین سازه‌ها و جذر مقادیر AVE مربوط به هر سازه است.

با توجه به مقادیر آلفای کرونباخ، پایاپی ترکیبی گزارش شده در جدول ۱۱ همان طور که مشاهده می‌شود تمامی متغیرهای پنهان دارای مقدار آلفای کرونباخ و پایاپی ترکیبی بالای ۰/۸ می‌باشند که نشان دهنده این است که مدل نمایانگر مناسب بودن معیار روابی همگرا (AVE) می‌باشد. جهت بررسی روابی و اگرای مدل اندازه‌گیری، از معیار فرونل و لاکر استفاده می‌شود. فورنل و لاکر (۱۹۸۱) بیان می‌کنند؛ روابی و اگرای وقتی در سطح قابل قبولی است که میزان AVE برای هر سازه بیشتر از واریانس اشتراکی بین آن سازه و سازه‌های دیگر در مدل

جدول ۱۲. ماتریس فرnel و لاکر

سازماندهی	سازه از ساختار استادیوم	سازه از ساختار	تکنولوژی بد	جهنمه	تعیین مکان	بُنـاهـه رـزـی	ایمنی و امنیت	ازمات عمومی	کنندگان	استفاده	تدارکات	استراتژی تدارکات
استادیوم	گلزار	گلزار	فرودگاه	فرودگاه	فرودگاه	فرودگاه	فرودگاه	فرودگاه	فرودگاه	فرودگاه	فرودگاه	فرودگاه
استراتژی تدارکات	۰/۶۲۷											
استفاده کنندگان	۰/۶۹۲	۰/۷۵۰										
الزامات عمومی	۰/۶۱۷	۰/۹۰۷	۰/۷۹۱									
ایمنی و امنیت	۰/۶۳۳	۰/۸۲۹	۰/۶۷۱	۰/۸۱۲								
برنامه ریزی	۰/۸۸۱	۰/۵۳۲	۰/۴۹۵	۰/۴۹۷	۰/۶۵۸							
تعیین بهینه مکان	۰/۷۳۴	۰/۶۴۴	۰/۶۰۵	۰/۵۹۲	۰/۵۹۳	۰/۶۵۶						
تکنولوژی جدید	۰/۴۹۲	۰/۵۶۸	۰/۵۷۶	۰/۴۷۴	۰/۴۲۸	۰/۵۵۸	۰/۸۲۰					
ساختار	۰/۴۴۳	۰/۶۳۵	۰/۶۶۰	۰/۴۵۹	۰/۳۳۶	۰/۴۸۷	۰/۵۵۶	۰/۸۶۵				
ساختار استادیوم	۰/۳۹۸	۰/۵۷۰	۰/۶۰۶	۰/۴۴۲	۰/۲۹۶	۰/۴۳۵	۰/۵۰۶	۰/۸۶۸	۰/۰۰۱			
سازماندهی	۰/۹۳۳	۰/۷۰۳	۰/۶۱۲	۰/۶۳۵	۰/۶۵۲	۰/۷۲۵	۰/۴۶۲	۰/۴۵۵	۰/۴۱۴	۰/۷۲۳		
سایت و مکان	۰/۶۲۷											
سقف و نما	۰/۴۲۷	۰/۰۰۱										
سیستم گرمایش و سرمایش	۰/۵۴۳	۰/۱۷۱	۰/۰۰۱									
طراحی زمین	۰/۷۹۱	۰/۴۵۶	۰/۴۴۰	۰/۶۷۳								
عناصر طراحی	۰/۷۸۴	۰/۴۴۳	۰/۴۳۴	۰/۹۷۵	۰/۶۶۵							
قابلیت دستیابی	۰/۸۶۸	۰/۳۸۸	۰/۴۶۰	۰/۷۲۶	۰/۷۲۷	۰/۷۷۶						
نصب تجهیزات	۰/۷۲۸	۰/۵۴۶	۰/۵۶۷	۰/۷۰۷	۰/۷۰۳	۰/۶۸۰	۰/۷۰۹					
نورپردازی	۰/۶۱۳	۰/۵۶۱	۰/۲۷۶	۰/۶۲۶	۰/۶۲۶	۰/۶۰۵	۰/۸۷۳	۰/۸۷۳				
کنترل تماشاگران	۰/۶۱۳	۰/۴۰۹	۰/۳۲۴	۰/۷۳۴	۰/۸۰۶	۰/۶۰۹	۰/۵۷۳	۰/۵۵۱	۰/۸۸۶			
کیفیت ساخت استادیوم	۰/۸۹۷	۰/۵۲۳	۰/۵۰۸	۰/۹۴۲	۰/۹۵۶	۰/۸۱۵	۰/۸۰۶	۰/۷۱۸	۰/۸۰۰	۰/۵۹۸		

پس از سنجش روایی و پایابی مدل اندازه‌گیری، مدل ساختاری از طریق روابط بین متغیرهای مکنون مورد بررسی قرار می‌گیرد. ضمن اینکه در پژوهش حاضر از پرکاربردترین معیارها برای برآش مدل ساختاری استفاده شده است. این معیارها شامل ضریب معنadar (T-values)

بر اساس نتایج به دست آمده از همبستگی‌ها و جذر AVE که بر روی قطر جدول قرار داده شده می‌توان روایی و اگرایی مدل در سطح سازه را از نظر معیار فرونل و لاکر مورد تأیید قرار داد. ارزیابی مدل نهایی پژوهش:

نشان از صحت رابطه بین سازه‌ها و درنتیجه تأیید فرضیه‌های پژوهش در سطح اطمینان ۹۵٪ است. در شکل زیر مدل مربوط به مقادیر T-values ارائه شده است.

ضریب تعیین (R^2) و ضریب قدرت پیش‌بینی (Q^2) است. اولین و ابتدایی‌ترین معیار برای سنجش رابطه بین سازه‌ها در مدل (بخش ساختاری)، اعداد معناداری T-values است. در صورتی که مقدار این اعداد از ۱/۹۶ بیشتر شود،

شکل ۱. مدل اندازه گیری ابعاد کیفیت استادیوم های فوتبال

جدول ۱۲. معنی داری و ضریب مسیر ابعاد کیفیت استادیوم در مدل اندازه گیری

مولفه	ابعاد	ضریب مسیر	T Value	نتیجه
استراتژی تدارکات	برنامه ریزی	-0.881	48/473	0/001
استفاده کنندگان	سازماندهی	-0.933	130/600	0/001
ساختمان استادیوم	الزامات عمومی	-0.907	67/310	0/001
عنصر طراحی	کنترل تماشگران	-0.894	65/507	0/001
سایت و مکان	ساختار	-0.868	50/240	0/001
نصب تجهیزات	سقف و نما	-0.861	49/898	0/001
کیفیت ساخت استادیوم	تعیین مکان بهینه	-0.967	212/963	0/001
عنصر طراحی	قابلیت دستیابی	-0.868	48/284	0/001
عنصر طراحی	ایمنی و امنیت	-0.894	68/091	0/001
نصب تجهیزات	طراحی زمین	-0.975	271/1010	0/001
کیفیت ساخت استادیوم	تکنولوژی جدید	-0.875	39/390	0/001
کیفیت ساخت استادیوم	سیستم گرمایش و سرمایش	-0.567	81/729	0/001
کیفیت ساخت استادیوم	نورپردازی	-0.873	50/513	0/001
عامل اصلی	زیرعامل	ضریب مسیر	T Value	نتیجه
استراتژی تدارکات	<--	-0.854	42/461	0/001
استفاده کنندگان	<--	-0.892	64/920	0/001
ساختمان	<--	-0.638	14/652	0/001
سایت و مکان	<--	-0.897	56/590	0/001
عنصر طراحی	<--	-0.956	154/228	0/001
نصب تجهیزات	<--	-0.806	30/847	0/001

بحث و نتیجه گیری

یوفا بود. به طور کلی نتایج پژوهش حاضر نشان دادند عوامل اثرگذار بر فرایند ساخت استادیوم که شامل عوامل اصلی به ترتیب میزان بار عاملی شامل شش عامل؛ عناصر طراحی و زمین شناسی استادیوم، سایت و مکان، استفاده کنندگان اصلی و نحوه عملکرد، استراتژیهای تدارکات، ساختار استادیوم، نصب تجهیزات الکتریکی و مکانیکی بود و به صورت معنی داری تبیین کننده کیفیت فرایند ساخت استادیوم بودند. همچنین نتایج آزمون فریدمن نشان داد

با توجه به اینکه مهم ترین پروژه عمرانی در ورزش، ساخت استادیوم های فوتبال است. لذا باید سازه هایی را بوجود آورد که هم کارایی مطلوب داشته و هم از ابعاد زیبا شناختی نیز Nazemi, Goudarzi, (2013). بنابراین کیفیت این سازه از عوامل مهم در ساخت استادیوم هاست. به همین منظور، هدف از این پژوهش حاضر، ارزیابی نقش عوامل تعیین کننده کیفیت ساخت استادیوم های فوتبال در کشور براساس کتابچه

جديد (۰/۸۷)، نورپردازی (۰/۸۷) و سیستم گرمایش (۵/۵۶) به ترتیب دارای نقش معنی‌داری در تبیین نصب تجهیزات استادیوم‌ها دارند. ساختار استادیوم (۰/۸۶) و سقف و نما (۰/۸۶) به ترتیب دارای نقش معنی‌داری در تبیین ساختار استادیوم‌ها دارند.

در زمینه اولین عامل باید بیان نمود عنصر طراحی و زمین شناسی استادیوم اثر معنی‌داری بر فرایند ساخت استادیوم داشت. باید بیان نمود هدف طراحی زمین ایجاد سطحی است که در کل فصول قابل بازی بوده و نسبت به شرایط متغیر آب‌وهوايی مقاومت داشته باشد. همچنین نتایج آزمون فریدمن نشان داد که بین اولویت ابعاد مربوط به عناصر طراحی یعنی بعد ایمنی و طراحی زمین تفاوت معنی‌داری وجود دارد. در واقع، طراحی مقدم بر ایمن سازی و تأمین امنیت است اما دو مقوله ایمنی و امنیت در طراحی جایگاه کلیدی دارند بهطوری که تحقیقات پیشنهاد کرده اند این مولفه‌ها حتی باید از سوی مسئولین مختلف محلی نیز ارزیابی گردد. یکی از روش‌های مرسوم جهت افزایش کیفیت طراحی و تأمین ایمنی و امنیت توجه به رقابت در طراحی از سوی طراحان است. نتایج Hesami, Jalali Farahan, Soleimani, 2014 and توجه به امکانات و ویژگی‌های امنیتی مناسب در استادیوم یوم ها همخوانی دارد. ظرفیت ایمن استادیوم جزو شرایط ضروری است که بر تضمین امنیت تماشاچیان تأکید دارد. برای اطمینان از ایفاده این نقش می‌توان آن را به یک شرکت تخصصی واگذار گردد که از تجربه و منابع کافی در مدیریت ساخت استادیوم برخوردار باشد. به صورت کلی ایمنی را باید

که بین اولویت این شش عامل اصلی ذکر شده تفاوت معنی‌داری وجود دارد. در زمینه یافته‌ها می‌توان گفت از آنجا که میانگین عامل عناصر طراحی با بیش ترین میزان در اولویت اول و سپس سایت و مکان در اولویت دوم قرار داشتند مهم‌ترین عامل ایجاد کننده مزیت‌های رقابتی و در واقع برنده استادیوم‌ها طراحی ساختار و نمای استادیوم است. همچنین زمین بخش اصلی استادیوم است و هرچه زمین از کیفیت بهتری برخوردار باشد، کیفیت فوتبال نیز بیشتر خواهد بود. از این رو طراحی زمین استادیوم باید تحلیل شود و مهندسین بهترین راه حل ساختاری را دنبال کنند تا با شرایط خاص مطابقت پیدا کند نه اینکه صرفاً پارامترهای کم اهمیت‌تر که در قوانین ساخت و ساز استاندارد تعیین شده مورد توجه و تأکید قرار گیرند.

همچنین، نتایج تحلیل مسیر نشان داد که عوامل عنصر طراحی (۹/۵۶)، سایت و مکان (۸/۹۴)، استفاده کنندگان (۰/۸۹۴)، استراتژی تدارکات (۰/۸۵۴)، نصب تجهیزات (۰/۸۰۶) و ساختار (۰/۶۳۸) به ترتیب اولیت نقش معنی‌داری در تبیین بعد کیفیت ساخت استادیوم دارند. طراحی زمین (۰/۹۷) و ایمنی (۰/۸۹) به ترتیب دارای نقش معنی‌داری در تبیین عناصر طراحی استادیوم‌ها دارند. مکان بهینه (۰/۹۶) و قابلیت دستیابی (۰/۸۶)، به ترتیب دارای نقش معنی‌داری در تبیین بعد سایت و مکان دارند. الزامات عمومی (۰/۹۰) و کنترل تماشاگران (۰/۸۹) به ترتیب دارای نقش معنی‌داری در تبیین استفاده کنندگان استادیوم-ها دارند. سازماندهی (۰/۹۳) و برنامه‌ریزی (۰/۸۸) به ترتیب دارای نقش معنی‌داری در تبیین عناصر استراتژی تدارکات دارند. تکنولوژی

ناسازگاری کاربری‌ها، تراکم و شعاع عملکردی و آبوهوا به ترتیب مهم و تأثیرگذار هستند. Salimi, Soltan Hosseini, and Shabani Bahar, 2013 نیز در پژوهش خود نشان دادند که در انتخاب یک مکان بهینه باید به عواملی همچون ارزش کاربری موجود، جمعیت، دسترسی و همچنین فاصله از اماکن ورزشی مجاور توجه کرد. در مورد مکان ساخت استادیوم‌ها در مراکز شهری و حومه شهر مسئله دسترسی اهمیت بالایی دارد. در ارتباط با مکان‌یابی و دسترسی عمومی به مکان استادیوم می‌توان گفت که توپوگرافی یا ویژگی‌های فیزیکی ناحیه اهمیت دارند. ناحیه مورد نظر باید به اندازه کافی بزرگ بوده و امکان دسترسی آسان همه را فراهم آورد. امکان افزایش ظرفیت آن در آینده یا ایجاد برخی تغییرات فراهم باشد. با در نظر گرفتن دوره طولانی مدت کارکرد استادیوم، باید شرایط مورد نیاز هر یک از UEFA رخدادهای آتی را در نظر گرفت (Guide to Quality Stadium, 2015). نتایج مطالعات مکان‌یابی در تأیید مناسب بودن ناحیه مورد نظر و دسترسی به آن نقش مستقیم و مهم دارد. برای مثال امروزه بیشتر هواداران از طریق مسیرهای حمل و نقل عمومی خود را به استادیوم‌ها می‌رسانند، بنابراین مکان‌یابی استادیوم در نزدیکی ایستگاه‌های زیرزمینی و راه‌آهن و ایستگاه‌های اتوبوس و دیگر خدمات Salimi, Soltan Hosseini, and Taghvaei, 2013.

مسئله اصلی در طراحی معماری در نظر گرفت. نتایج یافته‌های فوق با تحقیقات Vendian & Ebrahimi, 2013 در زمینه اهمیت عنصر طراحی فضاهای ورزشی در کشور همسو است. استادیوم‌ها باید استراتژی ایمنی و امنیتی جامع را دنبال کنند که شامل کل سازه و محیط پیرامون آن باشد. ایمنی باید مرکز شده باشد و افرادی که مسئول اجرایی استراتژی ها هستند باید تمامی بخش‌های استادیوم را ارزیابی کنند. باید تمامی خدمات استادیوم را ارزیابی کنند. UEFA Guide to Quality Stadium, 2015

دومین عامل یعنی سایت و مکان نیز اثر معنی‌داری بر فرایند ساخت استادیوم داشت. از آنجا که هدف اصلی ساخت هر استادیوم مدرن این است که جزء مهمی از محیط خود باشد بنابراین مکان‌یابی نقش مهمی در پژوهه ساخت دارد. همچنین مکان یک استادیوم جدید باید مزیت‌ها را ارزش ویژه برای ساکنین محلی را افزایش دهد و بهترین شیوه‌های در دسترس مزیت‌های جغرافیایی شناسایی گردد. از طرفی، نتایج آزمون فریدمن نشان داد که بین اولویت ابعاد مربوط به سایت و مکان یعنی بعد مکان یابی بهینه و قابلیت دستیابی تفاوت معنی‌داری وجود دارد که قابلیت دستیابی دارای میانگین Azimi, Dostarestani, Razavi, and Boroumand, Titigard, 2016 معيارهای مکان‌یابی ساخت اماکن ورزشی شهری گزارش کرد که دسترسی به خدمات شهری، موقعیت و مشخصات زمین، سازگاری و

بهتری به شبکه‌های حمل و نقل عمومی دارند. در نواحی حومه‌شهر این دسترسی محدودتر است و خارج از شهر نیز وجود ارتباطات جاده‌ای ضروری‌تر خواهد بود. توازن در حمل و نقل خصوصی و عمومی منتهی به استادیوم جزو الزامات مهم در مدیریت حضور مشارکت کنندگان است. یکی از الزامات دیگر این است که تماشاجیان تشویق شوند تا از حمل و نقل عمومی استفاده کنند و وجود پارکینگ مناسب داخلی یا نزدیک استادیوم ضروری است (UEFA Guide to Quality Stadium, 2015). در واقع می‌توان گفت یک فاکتور اصلی که اثری منفی بر کیفیت استادیوم دارد توزیع ضعیف امکانات و فضاهای است یا سیستم ضعیف و ناکارآمد توزیع جمعیت که طی آن جابجایی کاربران متعدد در محدوده‌های عمومی و مخصوص استادیوم در نظر گرفته نمی‌شود. طی برنامه‌ریزی مسیرهای توزیع در یک استادیوم، باید بر مسیرهای توزیع و ورود عمومی متمرکز شد.

چهارمین عامل یعنی استراتژی‌های تدارکات نیز اثر معنی‌داری بر فرایند ساخت استادیوم داشت. از آنجا که هر استادیوم یک مورد خاص است جهت تعیین نیازهای فعلی و آینده باید بر طبق سابقه خاص مکان و جامعه‌ای که معرف آن‌ها می‌باشد تعریف گردد. از این برنامه‌ریزی باید تحت نظارت دقیق قرار گیرد تا هر مرحله از پروژه طبق استانداردهای عالی به موقع و مطابق Farahani, Ali Dost Ghahfarhi, and Derakhshandeh Qhofarokh, 2015. دیگر اهمیت برنامه‌ریزی این است که تصمیماتی که ابتدای پروژه اتخاذ می‌شوند در موفقیت اتی آن نقش حیاتی دارند. از طرفی دیگر طی در

نتایج نشان دادند که سومین عامل مربوط به استفاده کنندگان اصلی و نحوه‌ی عملکرد آنهاست که اثر معنی‌داری بر فرایند ساخت استادیوم داشت. همچنین بین اولویت ابعاد مربوط به این عامل یعنی الزامات عمومی و کنترل تماشاجران در آزمون فریدمن تفاوت معنی‌داری وجود نداشت؛ اما میزان اهمیت بعد کنترل تماشاجران بالاتر بود. در این زمینه باید اذعان نمود یکی از مهم ترین اهداف اصلی در افزایش کیفیت ویژگی‌های استادیوم ورزشی، توانایی حداکثری در جذب تماشاجران و حضور مجدد آنان در مکان ورزشی مطلوب آنهاست (Ramshaw & Gammon, 2010) استراتژی منسجم جهت هماهنگ سازی و نظارت بر زمان و چگونگی ورود به استادیوم ضروری خواهد بود، زیرا هماهنگی‌ها در دسترسی به استادیوم عملیات پیچیده‌ای است. از این رو محیط اطراف استادیوم را باید به شکل منسجم طراحی کرد تا امکان تردد و دسترسی به شبکه جاده‌ای فراهم گردد، بخصوص در زمان‌های برگزاری مراسم یا مسابقات. برای مثال یک استراتژی دسترسی به حمل و نقل عمومی و خصوصی مورد توجه باشد قبل از اینکه زمین مورد نظر خریداری شود. دسترسی بستگی به موقعیت استادیوم و سیستمهای حمل و نقل UEFA Guide to Quality (Stadium, 2015) تحقیقات Elmiri (2010) همخوانی دارد در این زمینه وی در پژوهش خود، ورود و خروج آسان از استادیوم و پارکینگ‌ها و مناسب بودن جایگاه تماشاجران را از عوامل مؤثر بر حضور تماشاجران در استادیوم معرفی کرد. استادیوم‌های محیط‌های شهری دسترسی

آن ایفا ن نقش مؤثر نسبت به جامعه هدف و جغرافیای خود تعیین می‌کند. در کنار تکنولوژی اطلاعاتی تکنولوژی‌های تأسیساتی نیز نقش مهمی در کیفیت مناسب برگزاری رویداد در استادیوم دارند. مدل‌های نورپردازی و دمایی بر میزان راحتی تماشاجیان اثرگذار هستند و در پژوهش حاضر دارای میانگین بالاتری (آزمون فریدمن) نسبت به دو بعد دیگر قرار دارند که در طراحی سقف استادیوم را باید این موارد به دقت مردمتوجه قرار بگیرد. از طرفی نور و صدای استادیوم بر محیط اطراف اثرگذار است و کنترل این اثر وابسته قابلیت تکنولوژیکی استادیوم دارد UEFA Guide to Quality Stadium, (2015). نتایج یافته‌های فوق با پژوهش Kouzehian, Goharrostami, Ehsani, 2009 همخوانی دارد ایشان کیفیت تجهیزات و محیط فیزیکی باشگاه را مهم‌ترین عوامل در رضایتمندی تماشاجیان ذکر کردند.

آخرین و ششمین عامل یعنی ساختار استادیوم اثر معنی‌داری نیز بر فرایند ساخت استادیوم داشت. از طرفی نتایج آزمون فریدمن نشان داد که بعد سقف و نمای استادیوم به طور معنی داری در اولویت بالاتری نسبت به بعد ساختار استادیوم قرار داشتند. در واقع، سازه و نمای استادیوم نقش مهمی در معرفی استادیوم به جامعه هدف خود دارد. سازه و چارچوب استادیوم در عین حال که باید مطابق با استانداردها و قوانین ساخت و ساز باشد باید با ژئومتری فضای مناسبی جهت ترغیب حضور تماشگران را ایجاد کند. هر چند ساختار کلی استادیوم تعیین‌کننده نما و سقف است اما طراحان باید توازن و تناسب بین فاکتورهای این دو را مد نظر قرار دهند.

تعیین نقش‌ها و وظایف باید دقت کرد چون باید همه افراد نسبت به نیازها و اهداف و موانع موجود شناخت کافی بدست آورند. همه افراد مشارکت کننده در پروژه استادیوم باید از چارچوب‌های زمانی مطلع باشند و باید کل مراحل را بهطور دقیق ارزیابی کرد. همچنین نتایج آزمون فریدمن نشان داد که اهمیت بعد سازماندهی بیش تر از برنامه ریزی بود. در واقع، عدم تبعیت سازماندهی از برنامه می‌تواند سبب تأخیرهای ناخواسته شود که از سوی دیگر هزینه‌ها را افزایش خواهد داد. مثال‌هایی از استادیوم‌های اروپایی وجود دارند که در موارد زیادی با کسری منابع مواجه شده و گاهی سبب ورشکستگی باشگاهی شده که روی این پروژه UEFA Guide to Quality Stadium, 2015 سازنده استادیوم ابتدا باید اصول طراحی و برنامه‌ریزی از جمله طرح‌های برنامه‌ریزی شهری را اجرا کند سپس به تقسیم کار، تخصیص منابع و هماهنگ‌سازی بپردازد.

نتایج یافته‌ها همچنین حاکی از آن بود که نصب تجهیزات الکتریکی و مکانیکی به عنوان پنجمین عامل موثر، اثر معنی‌داری بر فرایند ساخت استادیوم داشت و بین اولویت این عوامل تفاوت معنی داری در آزمون فریدمن مشاهده نشد. استادیوم‌ها کانون رخدادهای جهانی فوتبال هستند و همواره توسط رسانه‌های مختلف پوشش داده می‌شوند. از طرفی دیگر حیات استادیوم‌ها به مشارکت جامعه هدف آن بستگی دارد. در این میان و به دلیل اقتصادی جهانی، فناوری نقش محوری دارد. در واقع می‌توان گفت کیفیت تکنولوژی‌های اطلاعات و ارتباطات استادیوم به صورت مستقیم میزان قابلیت‌های

بینند و این باعث ناتوانی در تنظیم اهداف پروژه با شرایط محیط ورزش شده است. برای مثال بسیاری از استادیوم‌های فوتبال در کشور سازگاری پایینی با جامعه و جغرافیایی محلی خود دارند. در این مساله تفاوت‌های زیادی نیز بین پروژه‌های داخلی و خارجی و پروژه‌های محلی، استانی، ملی و بین‌المللی استادیوم‌های فوتبال از لحاظ فرایند ساخت و مدیریت پروژه وجود دارد که بر حسب عوامل شناسایی شده در این پژوهش بهتر می‌توان این تفاوت‌ها را درک نمود.

منابع

- Alidoush Qahfarokhi, A, Ahmadi, A. (2012). The Relationship between Quality of Service and Audience Satisfaction in Asian Champions League Host Stadiums. *Sports management*.14. 31-47. (Persian).
- Azimi Dostarestani, A, Razavi, S M H, Boroumand, M R, Titigard, O. (2016). The survey of location criteria in the design and construction of urban sports facilities. *Sport management and motor behavior research*. 12(23).83-100. (Persian).
- Boriro, E. (2015). Sport facility operations management: A global perspective. Routledge
- Darvishzadeh, M, Eidi, H, Shabani Moghadam, K, Khanmoradi, S. (2015). Study of the atmosphere of Iranian sports stadiums in sporting event from the spectator. *New*

این اصول در کشورهای متعدد می‌توان تفاوت داشته باشد. برای مثال تیپ معماری ورزشگاه‌های اروپایی با آمریکای جنوبی تفاوت مشخص دارد. همچنین در مثال دیگری می‌توان اشاره کرد که یوفا سقف و نمای را یک فاکتور ویژه در استادیوم توصیف می‌کند اما AFC به جنبه‌های زمین توجه بیشتری دارد (Guide to Quality Stadium, 2015 Elahi, A, Pourgahi Ardakani, Z, 2004; Zülch, Henning and Palme, Moritz, 2017 همخوانی دارد وی بر لزوم توجه و مهم انگاختن در زمینه وضعیت امکانات و تسهیلات مناسب برای تماشاگران در استادیوم‌های فوتبال Ramshaw & Gammon, 2010 کشور تاکید داشت. همچنین ویژگی‌های فیزیکی استادیوم را از مهم ترین عوامل اثرگذار در ساختار آنها معرفی نموده است.

به صورت کلی در منظر کاربردی می‌توان گفت که مدیریت موفق ساخت استادیوم‌ها در آینده به میزان زیادی به وسیله توانایی کارفرما و پیمانکار در شناخت مناسب محیط و جامعه استادیوم و همچنین عملکرد مناسب با رشد خود و جایگاه آن در بازار تعیین می‌شود. با وجود تلاش‌های علمی اخیر تاکنون فرایند ساخت استادیوم‌ها مورد توجه قرار نگرفته بود. یکی از دلایل نیاز به عوامل بررسی شده در پژوهش حاضر این است که فرایند ساخت با فرایندهای سازمانی در فوتبال کشور تلفیق و پیوند مناسبی ندارد. به طوری که این موضوع سبب شده است تا مدیران ورزشی هنوز فرایند پروژه‌های عمرانی ورزش را جدا از ماهیت سیستم سازمانی ورزش

- Soccer Stadium. Annals of leisure research, 18(4), 549-568.
- Ramshaw, G., & Gammon, S. (2010). On home ground? Twickenham Stadium Tours and the construction of sport heritage. Journal of Heritage Tourism, 5(2), 87-102.
  - Salimi, M. Soltan Hosseini, M. Taghvae, M. (2013). Choose the optimal location for to build outdoor sports facilities using GIS. Sport Management Studies.(16). (Persian).
  - Salimi, M. Soltan Hosseini, M. Shabani Bahar, Q. (2013), Localization of sport places by AHP and TOPSIS, Studies of sport management, 13, 157-180. (Persian)
  - UEFA Guide to Quality Stadium (2015). Published by the Union of European Football Associations (UEFA), Nyon, Switzerland
  - Vendian, K. Ebrahimi, F (2013). The proposed model for the location of sporting places using the compilation of GIS and multi-criteria decision-making methods. Sport Management Studies.(21)
  - Zülich, Henning and Palme, Moritz, Management Quality of German Football Clubs: The Football Management (FoMa) Q-Score 2017 (August 4, 2017). HHL Working Paper No. 167. Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=3014714> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3014714>.
  - Approaches to Sport Management. 10(3).35-44. (Persian).
  - Elahi, A; Pourgahi Ardakani, Z. (2004). Study of the status of football stadiums in comparison with European standards. 19(19). 63-79. (Persian).
  - Emadi, M, Naseh, M. (2014). Analysis of the factors affecting the satisfaction and presence of spectators at the stadiums of the Iranian Football superior League. Management and development of sports. 2(5).63-75. (Persian).
  - Farahani, A, Ali Dost Ghahfarhi, I, Derakhshandeh Qhfarokhi, S T. (2015). Study of the problems and barriers of private sports clubs in Shahrekord. Sports Management Journal. 7(1).53-67. (Persian).
  - Hesami, L; Jalali Farahan, M; Soleimani, Kh. (2014). Explaining the safety status of the professional football stadiums of the country. Sports management. 6(2). 343-359. (Persian)
  - Kouzehchian, H, Goharrostami, H. R, Ehsani, M (2009). Comparison of customer satisfaction between men's private and public gyms in Tehran. Sport Management (HARAKAT). 0(1) 1; Page(s) 49. (Persian)
  - Nazemi, A, Goudarzi, M, Khabiri, M (2013).The Effect of Stadium Features on Spectators' Attendance in Iran Football Premier League. 1 (1):65-77. (Persian)
  - Phillips, C., & Barnes, M. (2015). Whose legacy is it, anyway? A tale of conflicting agendas in the building of the Hamilton Pan Am

**Quarterly Journal of
Sport Development and Management**
Vol. 10, Iss. 2, Serial No. 26

The Survey of Factors Effecting on the Quality of Construction Process of Iranian Football Stadiums

Hamid Reza Goharrostami^{1*}, Mehdi Mohammadzadegan², Samaneh Nazari³

Received: Nov 19, 2019

Accepted: May 04, 2020

Abstract

Objective: The study investigated the factors affecting the quality of construction process of Iranian football stadiums.

Methodology: The research method was descriptive-survey with an objective purpose. The statistical population includes: a) directors and experts of the company for the maintenance and development of places and sports spaces; b) contractors and engineers of sport projects; c) administrators of sport soccer provinces; and d) directors and experts of the department of resource management in the department of sports and youth of the country. Statistical samples were available sampling selected provinces of the country ($N=127$). It used a researcher-made questionnaire, based on the UFA manual. The validity of the questionnaire was evaluated by experts and experts, and its Reliability validated through Cronbach's alpha ($\alpha=0.90$). Statistical methods included K-S test, Friedman test, and confirmatory factor analysis

Results: In order of priority, Design factor (0.95), site and place (0.89), users (0.89), procurement strategy (0.85), equipment and installation (0.80), and structure (0.63) was effective and important. Friedman's test also showed the same priority was based on the average rating and there significantly.

Conclusion: In general, a variety of human, structural, programmatic and physical factors in terms of users, strategies, design, equipment and etc. are considered as influencing factors on the quality of stadium construction. On the one hand, the concept of quality and quality management are as a systematic approach, the factors mentioned can be considered a systematic approach as influential aspects of planning processes up to construction, also a comprehensive guide for designing and creating quality stadiums in the country.

Keywords: football stadium, quality management, stadium quality, stadium construction.

---

1. Assistant Prof. in Sport Management, University of Guilan, Rasht, Iran, 2. MsC in Sport Management, University of Guilan, Rasht, Iran, 3. Ph.D. student in Sport Management, University of Guilan, Rasht, Iran.

* Corresponding author's e-mail address: goharrostami@gmail.com